

Ya?l?larda Ya?am Kalitesi Ölçe?i (CASP-19)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ya?l?larda Ya?am Kalitesi Ölçe?i (CASP-19)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33050>

Özet

Yaşlılarda Yaşam Kalitesi Ölçeği (CASP-19), yaşlı bireylerin yaşam kalitesini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş, psikometrik açıdan güçlü bir araçtır. Ölçeğin adı, ölçtüğü dört temel boyutu temsil eden İngilizce kelimelerin baş harflerinden türetilmiştir: Control (Kontrol), Autonomy (Özerklik), Self-Realization (Kendini Gerçekleştirme) ve Pleasure (Keyif). Bu ölçek, özellikle ileri yaştaki bireylerin subjektif refah düzeylerini ve yaşam memnuniyetlerini ölçmeye odaklanmaktadır. Türk toplumu için adaptasyonu Nihan Türkoğlu ve Didem Adıbelli tarafından 2014 yılında gerçekleştirilmiştir. Bu uyarlama çalışması, ölçeğin kültürel geçerliliğini ve güvenilirliğini Türk yaşlı popülasyonunda göstermeyi amaçlamıştır.

CASP-19, yaşlılık dönemindeki bireylerin deneyimlediği pozitif ve negatif duygusal durumlar, sosyal ilişkileri ve genel sağlık algılarını kapsayan kapsamlı bir yaşam kalitesi ölçümünü sunar. Ölçek, 19 maddeden oluşmakta olup, her bir madde 4'lü Likert Ölçeği üzerinden puanlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yaşlılarda Yaşam Kalitesi Ölçeği, CASP-19, Yaşam Kalitesi, Geriatri, Yaşlılık, Psikometrik Uyarılma, Kontrol, Özerklik, Kendini Gerçekleştirme.

Yazarlar

Nihan TÜRKÖĞLU, Didem ADIBELLİ

Amaç

Yaşlılarda Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin (CASP-19) temel amacı, 65 yaş ve üzeri bireylerin yaşam kalitesini multidisipliner bir yaklaşımla, dört temel psikolojik yapı etrafında ölçmektir. Bu ölçek, yaşlıların sadece fiziksel sağlık durumlarını değil, aynı zamanda sosyal, psikolojik ve duygusal refah düzeylerini de kapsamlı bir şekilde değerlendirmeye olanak sağlar.

Ölçeğin Türkçeye uyarlanması, Türkiye'deki yaşlı popülasyonu üzerinde yapılacak araştırmalarda standardize edilmiş, geçerli ve güvenilir bir araç sağlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu sayede, geriatri alanında çalışan uzmanlar ve araştırmacılar, yaşlıların yaşam kalitesini etkileyen faktörleri doğru bir şekilde tespit edebilir ve buna yönelik müdahale programları geliştirebilirler.

Yapı

CASP-19, yaşam kalitesini geleneksel sağlık temelli yaklaşımların ötesine taşıyarak, yaşlı bireyin kendi yaşamı üzerindeki deneyimlerini ve algılarını temel alan dört ana faktörden oluşan

bir yapı ölçmektedir. Bu faktörler şunlardır:

Kontrol (Control): Bireyin kendi yaşam olayları ve günlük aktiviteleri üzerindeki hakimiyet ve kontrol algısı.

Özerklik (Autonomy): Bireyin bakarlardan bağımsız hareket etme ve kendi kararları alma yeteneği.

Kendini Gerçekleştirme (Self-Realization): Bireyin potansiyelini gerçekleştirme, yeni şeyler öğrenmesi ve amaçlı bir yaşam sürmesi.

Keyif (Pleasure): Günlük yaşamdan alınan haz, mutluluk ve pozitif duygusal deneyimler.

Bu dört yapı, yaşlılarda pozitif psikolojik iyileşmeliğin ve yüksek yaşam kalitesinin temel belirleyicileri olarak kabul edilmektedir.

Geçerlik

Yaşlılarda Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin (CASP-19) Türk Toplumuna Adaptasyonu çalışmasında (Türkoğlu & Adıbelli, 2014), ölçeğin yapısal ve içerik geçerliliğini sağlamak için gerekli analizler yapılmıştır. Yapı geçerliliğini test etmek amacıyla genellikle faktör analizi teknikleri kullanılmış olup, bu analizler sonucunda ölçeğin orijinal yapıyı koruyup korumadığı incelenmiştir.

Orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsayıları sunulmamış olsa da, adaptasyon çalışması, CASP-19'un Türk kültüründe yaşlı bireylerin yaşam kalitesi yapısını doğru ve anlamlı bir şekilde ölçebildiğini göstermiştir. Geçerlik çalışmaları, genellikle kriter geçerliliği ve eş zamanlı geçerliliği de içermekte olup, ölçeğin diğer yaşam kalitesi ölçütleriyle korelasyonunun incelenmesi bu bağlamda kritik öneme sahiptir.

Güvenirlilik

Adaptasyon çalışmasında, Yaşlılarda Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin güvenilirliği çeşitli yöntemlerle test edilmiştir. Güvenirlilik, ölçeğin tutarlılık derecesini ve tekrarlanabilirlik özelliğini ifade eder. Bu tür psikometrik araçlarda en sık kullanılan güvenirlilik belirleme yöntemi, iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplamasıdır.

Türkoğlu ve Adıbelli (2014) tarafından yürütülen çalışmada, ölçeğin genel iç tutarlılık düzeyinin kabul edilebilir sınırlar içinde olduğu rapor edilmiştir. Yüksek iç tutarlılık katsayısı, ölçek maddelerinin aynı psikolojik yapıyı ölçmekte ne kadar başarılı olduğu gösterir. Ayrıca, test-tekrar test güvenilirliği gibi ek analizler de ölçeğin zaman içindeki kararlılığını desteklemek amacıyla uygulanmış olabilir.

Faktör Analizi

CASP-19'un Türkçeye adaptasyonu sürecinde, ölçeğin orijinal dört faktörlü yapısının Türk örneğinde de doğrulanıp doğrulanmadığını belirlemek için doğrulayıcı veya açıklayıcı faktör analizi yöntemleri kullanılmıştır. Orijinal ölçek, Kontrol, Özerklik, Kendini Gerçekleştirme ve Keyif olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır.

Faktör analizi sonuçları, 19 maddenin Türk kültürüne özgü farklı bir faktör yapısı oluşturup oluşturmadığını ortaya koymuştur. Adaptasyon çalışmalarında genellikle orijinal ölçeğin faktör yapısının korunması tercih edilir ve Türkoğlu ile Adbelli'nin çalışmaları da bu dört temel faktörün Türk yaşı popülasyonunda anlamlı ve ayrıştırılabilir bir yapı oluşturduğunu desteklemiştir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz bildirim formu (Self-report questionnaire)

Maddeler: 19 madde

Puanlama: 4'lü Likert tipi derecelendirme kullanılmaktadır (0=Hiçbir zaman - 3=Her zaman). Yüksek puanlar, daha yüksek yaşam kalitesine işaret etmektedir.

Mevcut Diller: İngilizce (Orijinal), Türkçe (Uyarlama)

Popülasyon Grubu: Yaşlılar / Yaşlı Bireyler

Yaş Grubu: Genellikle 65 yaş ve üzeri

Popülasyon Detayları: Türkiye'de yaşayan, okuma yazma bilen ve ölçeği bağımsız olarak doldurabilecek yaşlı bireyler.

Test Metodolojisi: Uygulama bireysel veya grup halinde yapılabilir. Cevaplayıcının maddeleri okuyup kendi durumuna en uygun seçeneği işaretlemesi beklenir.

Anahtar Kelimeler

Yaşlılık, Yaşam Doyumu, Öznel Refah, Psikometrik Özellikler, Likert Ölçeği, Gerontoloji, CASP-19 Ölçeği.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Sorumlu yazarın iletişim e-postası: nihan-25-kilic@hotmail.com

Yazın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler: Ölçeğin ticari olmayan akademik kullanımlar için yazar veya ilgili kurum ile iletişime geçilmesi önerilir. Sorumlu yazar Nihan TÜRKÖLU ile iletişime kurulabilir.

Ücret: Kullanım ücreti bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Adaptasyon Yılı: 2014

Orijinal Ölçeğin Kaynağı: Türkoğlu N, Adıbelli D. (2014) çalışması.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [yaslılarda-yasam-kalitesi-olcegi-casp-19-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Türkoğlu N, Adıbelli D. (2014). Yaşlılarda Yaşam Kalitesi Ölçeğinin (CASP-19) Türk Toplumuna Adaptasyonu. *Akademik Geriatri Dergisi*, 26: 98-105.

Yaşlılarda Yaşam Kalitesi Ölçeği (CASP-19) Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak metinde bulunmamaktadır. Bu nedenle maddeler listelenememiştir.